

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Dato: 01.06.2017
Vår ref.: 2014/19767-7
Saksbehandlar: brispje
Dykkar ref.:

Førebels innspel til Handlingsprogram for friluftsliv knytt til Meld.St. 18 (2015-16) Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet - frå Hordaland fylkeskommune

Vi viser til brev til fylkeskommunane dagsett 20. februar 2017 der departementet ber om innspel til handlingsplan for friluftsliv knytt til Meld.St.18 (2015-16) *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*.

Utval for kultur, idrett og regional utvikling skal handsame sak om Hordaland fylkeskommune sine innspel til handlingsprogrammet 20. juni. Sak og protokoll frå dette møtet vert ettersendt. Såleis kan innspela under bli endra. Dei er basert på føringar i Regional kulturplan (2015-25) og Regional plan for folkehelse (2014-25) og innspel frå ulike regionale friluftslivorganisasjonar i Hordaland.

Generelle innspel:

I utarbeidinga av handlingsprogram for friluftsliv bør evaluering av tidlegare tverrdepartementale handlingsprogram t.d. saman for fysisk aktivitet 2005-2009, nyttast for å sikre størst mogleg gjennomføringskraft i alle sektorar. Politikk relatert til friluftsliv er også forankra i stortingsmeldingar knytt til andre saksfelt t.d. idrett, folkehelse, inkludering, opplæring og reiseliv. Det bør vurderast å lage eit handlingsprogram som føl opp også desse politikkområda knytt til friluftsliv for å sikre ei heilskapleg og styrka oppfølging – *saman for friluftsliv!* Dette vil sikre ei tettare samordning av øymerka midlar frå ulike departement.

Handlingsplanen bør gjelde i perioden 2018 - 2021, med revidering i slutten av 2021 slik at regjeringa vedtek ny handlingsplan i byrjinga av ny stortingsperiode. Planen bør i tillegg ha eit 10 års perspektiv for å gi ei føreseieleg retning i val av verkemiddel i friluftspolitikken. Handlingsprogrammet bør evaluerast undervegs.

Kostnaden knytt til ulike tiltak bør kome fram slik at regjeringa har dette også som ein del av vurderingsgrunnlaget når ein skal avgjere om, og i kor stor grad, ulike tiltak skal verte gjennomført. Det bør peikast på kva statlege tilskotsordningar som skal bidra til realisering av dei ulike tiltaka. Modellar for spleiselag mellom ulike departement, fylke, kommunar og private må synleggjerast, og er ein føresetnad for eit breitt eigarskap til gjennomføring av planen. Tiltaka i handlingsprogrammet kan gjerne vere sett opp i ein matrise der ansvar og roller er tydeleg.

Dei nasjonale måla for friluftspolitikken (kap. 2) er veldig overordna og såleis foreslår vi å lage fire delmål knytt til kvar av friluftslivet sine 4 A'ar: **Allemannsrett, Areal, Anlegg og Aktivitet** for lettare å kunne gje ei

retning og evaluere arbeidet undervegs. For å tydeleggjere behov for tilrettelegging og aktivitetstilbod for ulike målgrupper kan ein vidareutvikle tabell 9.1 og 9.2 i rapporten «Samfunnsøkonomiske virkningar av friluftslivet» (2016) s. 74-75.

For å synleggjere og sikre ein heilskapleg utvikling bør det vere eit felles fyrårnstiltak knytt til kvar av dei 4 A'ane; Allemannsrett, Areal, Anlegg og Aktivitet. Desse elementa bør styrkast i planarbeid på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå, m.a. i planstrategi, kommuneplan (samfunn og areal), kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Under er det nemnd ulike konkrete tiltak knytt til dei ulike kapitla i stortingsmeldinga. Tiltaka er på ulike nivå og omfang. Det som er utheva er dei tiltaka Hordaland fylkeskommune foreslår som fyrårnstiltak.

Kap. 5: **Allemannsretten**

1. **Min sti! – dugnad for å setje stien på kartet.** Befolkninga bidreg til å registrere alle nærturar i kart for å få eit godt kunnskapsgrunnlag!
2. Informasjonsarbeid om rettar og plikter knytt til allemannsretten.
3. Styrke samhandlinga mellom grunneigarar/ frivillige org og kommunar, m.a. gjennom å utvikle lokale besøksstrategiar for å styre ferdselen.

Kap 6: **Areal**

1. **Utvikle sti- og løypeplanar i alle kommunar** (ferdselsårer med turruterplaner, rettleiingsmateriale og merkehandboka, sti i kart og 500 m til nærmaste sti). I tillegg er det viktig å vidareføre kartlegging og verdisetting av friluftsområder (oppdatere, revidere handbok, samordne eksisterande registreringar i samband med kommunereform).
2. Tilrettelegge for ei raskare og fleksibel sakshandsaming av tilskotspost 30, for å sikre friluftsområder i og ved byar og tettstader. I tillegg bør post 78 tilrettelegging av statleg sikra friluftsområder auke for å kunne tilrettelegge for nye og fleire brukarar.
3. Styrke skjærgårdstenesta ved ei utviding nordover, samordne organisasjonsform (på basis av evaluering gjort i 2013) og auke økonomiske ressursar.
4. Tilskotsordning for å kartlegge tilgjengelegheit og fjerne ulovlege stengsel i strandsona.
5. Kartleggje universelt utforma ferdselsvegar/ friluftsområder i kvar kommune.

Anlegg (tilrettelegging)

1. **Sikre ei statleg medfinansieringsordning for merking og gradering av turløyper**
2. Etablere bærekraftige modellar med ansvars- og rollefordeling i høve til marin forsøpling
3. Fokus på nærfriluftsliv med mål om 500 m til nærmaste turløype i tettstader og byar. Desse turløypene bør vere lyssett for å auke bruken heile året.
4. Sikre tilgang på store samanhengande naturområder og landskapsøkologiske korridorar.
5. Styrke samordning av statlege, fylkeskommunale og private tilskotsordningar. Forenkla søknads- og rapporteringssystem.
6. Vidareføre og styrke ordninga med nasjonale turstiar.
7. Auka fokus på parkering i høve til mykje nytta friluftsområder.

Kap 7 Aktivitet

1. **Digital satsing og samordning m.a. ein felles nasjonal turportal på nett, ferdselsdatabase, rettleiar knytt til bruk av teljepunkt (innkjøp, montering, bruk av data)**
2. Gje frivillige organisasjonar gode og føreseielege rammevilkår for m.a. å kunne gjere terskelen for deltaking i det organiserte friluftslivet låg.
3. Fokus på naturen som læringsarena, inkludert hausting og sanking.

4. Tilrettelegge for varierte kulturopplevingar gjennom t.d. poesti, kul-tur, ekstremjazz. Formidling av kulturminner i sitt naturlege miljø gir nye dimensjonar til turopplevinga. Museum er ein viktig ressurs i formidlingsarbeidet.
5. Inkludering av menneske med spesielle utfordringar/behov for å redusere sosial ulikskap (m.a. menneske med nedsett funksjonsevne fleirkulturelle, inaktive, låginntektsfamiliar).
6. Felles satsing på ungdom som målgruppe t.d. opptur, friluftsskolen, leiarutvikling
7. Vidareføre fiskesprell (kap. 8) – eit viktig tiltak for m.a. å gje høve til eit sundt kosthald og bekjempe barnefattigdom
8. Auke fritidsfiske som friluftaktivitet for å redusere sosial ulikskap. Det gir matauke, sosiale opplevingar, spenning og meistring. Barnehagar, skular og friluftsliv er viktige aktørar for å fremje fritidsfiske i befolkninga. Fritidsfiske er ein viktig innfallsport til norsk friluftsliv for mange innvandrara. (kap. 8)
9. Sikre bærekraftig reiselivssatsing og utvikle besøksstrategi i alle nasjonalparkar innan 2020 (kap. 9).
10. Tilrettelegge for enklare bruk av offentleg transport til friluftsområder ved t.d. å kunne ta med sykklar og ski på buss.

Ta kontakt med Britt Karen Spjeld, britt.karen.spjeld@hfk.no eller tlf: 45666326 om de har spørsmål eller de treng meir informasjon.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Per Morten Ekerhovd
kst. fylkesdirektør kultur og idrett

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.